

21 lk
Eesti NSV Kutsehariduskomitee
Õppemetoodika kabinet

Juuresolevalt avaldatakse ENSV Kutsehariduskomitee
plaani-ja ökonoomikaosakonna juhataja sm.Ü.Ojassoo ettekam-
ne,mille ta pidas k.a. 2.novembril Põltsamaal toimunud kut-
senõuandlate juhatajate ja kutsekoolide direktorite vabariik-
likul nõupidamisel.

Tallinnas,1982.a.

Lugupeetud seltsimehed!

Aasta tagasi 24. novembril kohtusime teiega Paides kutse-
nõuandlate juhatajate ja kutsekoolide direktorite esimesel
vabariiklikul nõupidamisel.

Tookõrdsel nõupidamisel avasõnas rõhutas Eesti NSV haridus-
minister sm. Elsa Gretškina: "et kuna noorte õpetamine ja kas-
vatamine, tulevase elukutse valik ning õppimine toimub üldha-
riduskoolides, kutsekoolides, keskeri- ja kõrgkoolides on olu-
line kõigi nende hariduslüülide koostöö ja selle koostöö koor-
dineerimine," ja veel "üldhariduskoolis on oluline, et kutse-
suunitlust ei tehtaks ainult klassijuhataja tundides, vaid
aine õpetamise, kooli- ja klassivälise töö kaudu, arvesse võt-
tes eelkõige riiklikke vajadusi, noorte endi eeldusi ja soove,
iga regiooni tööjõubilanssi.

Nendest põhimõtetest lähtudes vahetasime seniseid töökoge-
musi kutsenõuandlate ja kutsekoolide vahel, kavandasime konkreet-
sed abinõud selle koostöö parandamiseks ning kutsekoolide 1982.
aasta vastuvõtuplaanide täitmise kindlustamiseks.

Need abinõud fikseeriti mitmes dokumendis s.h. ENSV Hari-
dusministeeriumi ja ENSV Kutsehariduskomitee ühistes käskkirja-
des nr. 76/97 3. aprillist 1981.a. ja nr. 63/80 19. märtsist
1982.a.

Neid küsimusi käsitleti ajavahemikul november 1981 -
märts 1982 ka ajaleht "Nõukogude Õpetaja" mitmes numbris, mis
oli üheaegselt nii juhend kui ka metoodiliseks abimaterjaliks
üldhariduskoolide õpetajatele, eeskätt aga 8. ja 11.(10.) klas-
side juhatajatele ülaltoodud küsimuste praktiliseks lahendamiseks
kohtadel.

Seltsimehed! Kuivõrd meie tänane nõupidamine peab tegema kokkuvõtte möödunud aasta jooksul tehtud tööst, tooma selles esile positiivse ja vajakajäämised ning seadma uued ülesanded 1982/83. õppeaastaks, lubatagu mul siis meelde tuletada kõige olulisemad momendid möödunud aastal seatud ülesannetest, rääkida sellest, kuidas neid täitsime ning milliste tulemusteni nende täitmisel jõudsime.

x Esimeseks kõige tähtsamaks küsimuseks oli ja see jääb ka edaspidi kõige tähtsamaks küsimuseks, s.o. kogu kutse-suunitlustöö range allutamine meie rahvamajanduse vajaduste teenindamisele.

Sel eesmärgil kehtestati kõikides vabariikliku alluvusega linnades ja maarajoonides nn. diferentseeritud plaanid noorte kutsekesk- ja tehnikakoolidesse õppima suunamise kohta.

Need plaanid pidid ühelt poolt olema aluseks üldhariduskoolidele kutse-suunitlusalase töö sisulisel korraldamisel ning 8-klasside ja keskkooli lõpetajate kutsekoolidesse õppima suunamisel. Teiselt poolt aga kohustasid ENSV Haridusministeerium ja ENSV Kutsehariduskomitee oma ühise käskkirjaga 19. märtsist kutsekooli, et nad peavad kindlustama diferentseeritud plaanide kohaselt õppima suunatud noorte tingimusteta vastuvõtmise.

Lugupeetud kolleegid! Siinkohal ei ole vist liigne lisada, et see on suur samm edasi meie töö muutmisel konkreetsemaks ja senisest rohkem rahvamajanduse vajadusi arvestavaks.

x Teiseks. Meie seadsime endile ülesandeks senisest organiseeritumalt ja õigeaegselt komplekteerida 9. kl. ja kutsekeskkoolid. Muuta kutsekoolide komplekteerimine juhitavaks ja kehtestada selle üle kontroll.

Sel eesmärgil said üldhariduskoolid ülesande lõpetada aprillikuu jooksul koolides kutse-suunitluskomisjonide töö,,

esitades 15. maiks kutseenõuandlatega kooskõlastatult vastavatele kutsekoolidele andmed nende õpilaste kohta, kes avaldasid soovi jätkata õppimist kutsekoolides.

Kutsekesk- ja tehnikakoolide kohustati 15. maist organiseerima vastuvõtukomisjonide tööd. Komplekteerima õppeasutused põhiliselt 1. juuliks ning lõpetama järekomplekteerimise hiljemalt 20. augustiks. Võtma iga õpilaskandidaadi rangelt arvele, looma nendega kontakti ning alates 1. juulist andma kaks korda kuus, kolme kuu vältel, informatsiooni linnade ja rajoonide kutseenõuandlatele vastuvõetud õpilaste ja vabade õpilaskohtade kohta.

x Kolmandaks. Rääkisime vajadusest täita kiiresti vaakum, mis valitseb kutsekirjelduste ja muu kutseasuunitluselase kirjanduse valdkonnas. Sellest, et kutsekoolid ei ole kasutanud hoopiski mitte veel kõiki olemasolevaid võimalusi nii oma õppeasutuse kui ka selles õpetatavate erialade tutvustamiseks. Et tõhusam peaks olema majandite ja ettevõtete ning organisatsioonide osa noorte kutsealasel suunitlemisel ning nende kutsekoolidesse õppima suunamisel. Et veel vähe on neid noori, kes lõpetanud üldharidusliku keskkooli, läbinud selles süvendatud tööõpetuse jätkaks õppimist tehnikakoolis, kus lühendatud õppeaja tingimustes viiks lõpule eriala omandamise.

Nõupidamisel käsitleti ka veel teisi küsimusi, kuid nimetasin neist peamised, mis oma aktuaalsuse säilitavad ka edaspidi, ja millised punase joonena peavad läbima 1982/83. õppeaastaks koostatavaid koostööpläne.

Millised on siis tulemused, vajakaajumised? Millised on põhilised probleemid ja ülesanded, et 1983. aastal kutsekoolide komplekteerimisega paremini toime tulla.

Alustaksin kõige olulisemast. Mitte kunegi varem, mitte ühelgi aastal ei ole kohalikud nõukogude ja partei organid osutanud kutsekoolide komplekteerimise küsimustele sellist tähelepanu ja abi kui seda külesoleval aastal. Keas linnades ja vabariigi maarajoonides s.h. ka Tallinna linnas oli noorte kutsekoolidesse õppima suunamise ülesande ja kutsekoolide komplekteerimisplaanide täitmise kulgemine selle sõna otseses mõttes võetud nende poolt pideva kontrolli alla, mis kahtlemata oli üheks arvestatavaks teguriks, et rida kutsekoole lõpetas komplekteerimise juba 15. juuliks ja et kutsekeskkoolide üldplaan täideti õppeaasta alguseks, s.o. 1. septembriks.

Siinkohal oleks vast kõige sobivam tuua teieni andmed kutsekoolide vastuvõtuplaanide täitmise kohta ning anda ka üldine hinnang komplekteerimisalasele tööle.

Plaan ja selle täitmine seisuga 1.10

KKK-d kokku	4060	4187	103,1 %
s.h. LKKK	2890	3104	107,4 %
MKKK	1170	1083	92,6 %
TK	2000	1867	93,0 %
tavalist tüüpi KK	630	639	101,4 %
s.h. LKK	390	351	90 %
MKK	240	288	120 %

Tuleb tähendada, et kõigi rakendatud organisatsiooniliste jt. abinõude ning läbiviidud töö tulemusena kulges kutsekoolide komplekteerimine tänava edukamalt kui eelnenud aastatel.

Püüan teid arvudega mitte koormata, kuid öelda kindlaks nendeta siiski läbi ei saa. Võrdleksin 1982.a. komplekteerimise kulgu 1981.a., mil kutsekoolide vastuvõtuplaanid jäid samale tasemele.

	01.07	15.07	01.08	15.08	01.09
1982.a.	<u>2771</u> 41,4 %	<u>3697</u> 55,3 %	<u>4899</u> 73,2 %	<u>5647</u> 84,4 %	<u>6292</u> 94,1 %
1981.a.	<u>1973</u> 29,6 %	<u>2757</u> 41,2 %	<u>4189</u> 62,6 %	<u>4999</u> 74,7 %	<u>5929</u> 88,6 %
"+" 1982.a. võrreldes					
1981.a.	793	940	710	648	363
komplektee- ritud koole					
1982.a.	-	4	7	15	20
1981.a.	-	-	2	6	-

lugejas - õpilasi vastu võetud

nimetajas - %-des aastaplaanist

Siinkohal olgu lisatud, et 1981. aastal septembrikuu jook-
sul moodustas kontingentide juurdekasv kutsekoolides 495 in.,
s.h. kutsekeskkoolides 208 in. Käesoleval aastal olid need ar-
vud peaaegu kaks korda väiksemad.

Järelikult positiivseks momendiks oli eelkõige see, et
kutsekoolidesse õppima asuv kontingent sai organiseeritult ja
märksa varem kinnistatud kutsekoolide juures, mis oluliselt vä-
hendas noorte liikuvust üldse, samuti sisemist liikumist kutse-
koolide vahel ning võimaldas enamikel nendest koolidest 1. sept.
alustada õppetööd täiskomplektiga. Eks kinnitab see ka seda,
et noored olid paremini orienteeritud ja ette valmistatud õppima
asumiseks kutsekoolidesse.

Millega aga ei saa jätta rahule?

Kõigepealt maakutsekeskkoolide komplekteerimisega. Juba
teist aastat järjest ei täitnud maakutsekoolid vastuvõtuplaani.

1981.a. jäi sellest puudu 115 in., käesoleval 87. Siin seltsimehed ei seisne küsimus mitte lihtsalt nende koolide komplekteerimises. See on meie igapäevase leiva küsimus. Küsimus, mis on otseselt seotud toitlusprogrammi elluviimisega.

Veidi ette tõtates tahaksin teie kõikide tähelepanu pöörata sellele, et kutse-suunitlus- ja kutsekoolide komplekteerimisel alases töös kujuneb eelolevatel aastatel sõlmprobleemiks just nimelt maakutsekeskkoolide komplekteerimine, millised õppeasutused peavad kujunema agrotööstuskoondiste orgaaniliseks osaks ja põhikooliks maaraajoonide noortele tööliselukutsete õpetamisel.

Teiseks. Enamik maaraajoone täitsid ja ületasid noorte kutsekoolidesse õppima suunamise ülesanded, seda ka jooksva aastal 8.kl lõpetanud noorte osas. Sellega ei tulnud aga toime ükski vabariikliku alluvusega linnadest, kes jäid kokku võlgu 400 in. (s.h. Tallinn - 174, K.-Järve - 108, Narva - 15, Sillamäe - 17, Pärnu - 51 ja Tartu - 35).

Sündis lõppkokkuvõttes halvim, see, mida me kõige vähem tahtsime. Nendes linnades kohalike noorte arvel tühjaksjäänud õpilaskohad komplekteeriti suures osas mädraajoonide noorte arvel. Tuleb teha kõik, et vältida sellise olukorra kordumist 1983.a.

Kolmandaks. Tuleb tõsiselt mõelda selle üle, kuidas saada kontrolli ja üldise suunamise alla see osa 8 kl. lõpetanud noortest, kes mingil moel väljub ringist 9 kl. - tehnikum - kutsekeskkool ja keda kohtadel alaealiste asjade komisjonide poolt sageli kergekäeliselt tööle ja õhtukooli lubatakse. 1981.a. nimetati nende noorte arvuks kusagil 400-500 in. Peaaegu sama arv noori (mõtlen antud aastal 8 kl. lõpetajaid) jäi kutsekoo-

lides plaanikohasest arvust puudu. Käesoleval aastal lei ole 383 jooksva aastal 8 kl. lõpetanud asunud kutsekoolidesse õppima. Teada on, et 9 kl. ei võetud plaanist rohkem õpilasi. Kuhu need õpilased siis jäid? Piiratud noortekontingentide ja detailse planeerimise tingimustes on kujunemas oht, et selliste tööleasujate tõttu ei ole ühelgi süsteemil võimalik riiklike plaane täita ja kui keegi selle siiski teeb, siis teiste süsteemide arvel, mis ei ole aga sugugi normaalne. Järelikult tuleb sellele küsimusele koostööplaanides vajalikku tähelepanu pöörata.

Mõni sõna tuleks rääkida ka diferentseeritud plaanidest. Nagu juba eelnevalt märgitud tegi kutsehariduskomitee, lähtudes rahvamajanduse sotsiaalse arengu plaaniga kehtestatud ülesannetest oma kirjaga 24. detsembrist linnade ja maarakoonide täitevkomiteedele teatavaks neile kutsekoolides eraldatavad õpilaskohad koolitüüpide ja erialade järgi, mille alusel kõigjal kohtadel töötati välja ning kinnitati täitevkomiteede poolt linna- ja rajoonisiseseid diferentseeritud ülesanded õpilaste kutsekoolidesse õppima suunamise kohta.

Siin aga ilmes kohe kaks tõrget. Mäletavasti kohustati Paides toimunud nõupidamisel koordineerivaid kutsekooli ja vastavaid kutsenõuandlaid koostöö tõhustamiseks ja nõupidamisel saadud juhiseid arvesse võttes täiendama nendega koostööplaane. Real juhtudel ei peetud seda kohtadel vajalikuks, mis praktilise tegevuse käigus ka tunde andis.

Teiseks. Mitmel pool venis lubamatult pikaks aeg komitee poolt teatavaks tehtud õpilaskohtade eraldamise kohta ja diferentseeritud plaani kinnitamise vahel täitevkomitee poolt. Nii kinnitati nimetatud plaan Kohtla-Järve rajooni TK istungil juba

11. jaanuaril, Paide rajoonis 14. jaanuaril, Võru rajoonis 20. jaanuaril, Kingissepa rajoonis aga alles 1. märtsil, Viljandi rajoonis TK korraldusega 9. märtsil ja Tartu linnas haridusosakonna korraldusega koguni 13. märtsil. See on peaaegu kolm kuud pärast algmaterjali väljastamist. On selge, et üldhariduskoolil, kes selle ülesande sai kätte veelgi hiljem oli nüüd juba raske õpilaste plaanikohaseks õppimasuunamiseks kutsekoolidesse (aga ka teistesse õppeasutustesse) midagi ette võtta.

Siinkohal tuleb teha etteheide ka nende linnade ja rajoonide koordineerivatele kutsekoolidele, kes ilmselt antud küsimust õigel ajal ja vajaliku tõsidusega ei tõstatanud üles nende täitevkomiteede ees.

25. maiks olid kõik üldhariduskoolid saatnud kutsekeskoolidele andmed 4113 8. klassi lõpetaja kohta, kes kutsesuunitluskomisjonides olid avaldanud soovi jätkata edasiõppimist kutsekeskkoolides. Teatavasti nägi rahvamajanduse plaan ette 4400 jooksva aastal 8 kl. lõpetanud noore vastuvõtmist kutsekeskkoolidesse. Seega juba maikuus moodustas kate nende koolide vastuvõtuplaanile kahjuks ainult 93,4 %, seejuures 3127 õpilast ehk 75,9 % soovi avaldanute üldarvust kattus diferentseeritud plaani ülesandega. Kutsekeskkoolide vastuvõtuplaani suhtes on see arv veelgi madalam, moodustades 71,1 %.

Kõikidele püüdlustele vaatamata ei suudetud välistada realerialadel konkurssi. 24. Kutsekeskkooli puhul moodustas see 2 in. ühele kohale; 23. Keskkoolis - 1,8 in. 32. Kutsekeskkoolis - 1,5 in. Kõnedel erialadel nagu mööblitööstus, autoremontilukksepp, autokraanajuht jt. kuni 3 in. ühele kohale. Paljud õpilased lihtsalt ignoreerisid kutsesuunitluskomisjonis tehtud valikut ning üldist korda eirates andsid avalduse sinna kutsekeskkooli ja sellele erialale, mis vastas tema tegelikule

soovile. Rida erialasid, s.h. üldhariduslikud eranditult kõikides selle profiiliga kutsekoolides, raudteetranspordi erialad, mitmed metallerialad ja veel mõningad jäidki kohalike noorte arvel komplekteerimata.

Lõppkokkuvõttes asus diferentseeritud plaanide kohaselt õppima ca 65 % kutsekeskkoolidesse vastuvõetud õpilaste üldmõne arvust, mis piirkonna osas on suurem, teisel väiksem.

Kui kutsekoolid oleksid rangelt kinni pidanud nõudest komplekteerida õppeasutus ainult dif. plaanide kohaselt õppima suunatud noortega, siis oleksid tänaseks 1/3 õpilaskohtadest jäänudki tühjaks.

Milline on siis järeldus? Kas loobuda diferentseeritud plaanist? Mitte mingil juhul! Just vastupidi. Möödunud aasta kogemused kinnitavad, et see plaan on äärmiselt vajalik, kuid

1. diferentseeritud plaan on vaja märksa varem viia täitjateni ning töö selle täitmiseks peab olema märksa konkreetsem;
2. diferentseeritud plaani täitmise organiseerimine peab olema pädlikum. Oleme arvanud, et kutsenõuandlatele tuleb anda õigus linna või rajooni piires üldhariduslike koolide vahel selle plaani ümberjaotamiseks, mis võimaldaks noorte soove ja riiklikke huve võimalikult üksteisele lähendada.

Millal täpselt see plaan täitjateni viia, vajab mõtlemist. Kas enne esmaste kutsesovide laekumist, püüdes juba neid soove viia kindlate raamide piiridesse või pärast esmaste kutsesovide laekumist, püüdes dif. plaani koostades neid soove maksimaalselt arvesse võtta.

Seoses diferentseeritud plaanidega ja üldse kutsekoolide komplekteerimisega tuleb rääkida veel ühest küsimusest. Infor-

matsiooni andmisest komplekteerimise küigu kohta. Süsteem oli hästi välja mõeldud, kirja pandud, asjaosalistele teatavaks tehtud, kuid kahjuks ei funktsioneerinud nii nagu vaja. Aga see takistas juba tööd. Süüdlaseks pooleks on siin kutsekoolid.

Oli kehtestatud kord, mille järgi kõik kutsekoolid 2 x kuus 1. ja 15. kp. seisuga pidid esitama ühelt poolt kindla vormi- kohase informatsiooni kutsehariduskomiteele, teiselt poolt teatama kutsenõuandlatele andmed vastuvõetud õpilaste ja vabade õpilaskohtade kohta. Kui esimene pool informatsioonisüsteemist töötas enam-vähem rahuldavalt, siis teine pool mitte. Ilmnes ka lünk selles süsteemis. Otsesed asjaosalised - üldhariduskoolid jäid otsese informatsiooni saamisest ilma, mistõttu nii mõnigi nimekirjades olnud õpilaskandidaat kutsekoolidesse vastu võtmata.

Seda viga tuleb eelpoleval aastal vältida.

Piinlik on tunnistada, et rea kutsekoolide poolt antud informatsioon ei olnud usaldusväärne, mis aga eriti tuli ilmsiks 1. okt. operatiivse informatsiooni korras laekunud andmete võrdlemisel kutsekoolidesse vastuvõetud õpilaste nimekirjadega ja kutsenõuandlate käsutuses olevate andmetega. Selles küsimuses tuleb panna kord majja. Komitee ei saa ega tohi väljastada teistele riiklikele asutustele ebaõiget informatsiooni sel lihtsal põhjusel, et ühes või teises koolis mõni töötaja on lohakalt oma tööd teinud.

Seltsimehed! Möödunud aasta jooksul tihenes koostöö üldharidus- ja kutsekoolide vahel veelgi. Töö kohtadel muutus konkreetsemaks, sisutihedamaks, seda tehti paremini läbimõeldult. Täienesid ning rikestusid koostöövõrgid ja meetodid. Kõik see on tulnud meie ühisele asjale kasuks.

Ma ei seadnud endale eesmärgiks sellest tänases ettekandes rääkida. Usun, et seltsimehed kohtadelt mind selle koha pealt on sõnavõttudega täiendanud. Küll tahan aga öelda, et seda tööd tuleb edaspidi veelgi tõhustada ja paremini teha. On ilmselt aeg mõelda ka sellele, kuidas paremaid kutseuunitluselase töö kogemusi kõikide meie pedagoogideni viia. Võib olla "Nõukogude Õpetaja" võtab selle ülesande enda õlgadele?

Oma mõttelõnga lõpetades tahaksin veel ära märkida mõned momendid. Möödunud aasta rõõmustas veel sellega, et oluliselt suurenes ajakirjanduse osa tööliselukutsete propageerimisel, noorte töökasvatuse küsimuste käsitlemisel, kutsekoolide elu ja tegevuse tutvustamisel, kusjuures küsimuste käsitletuslaad muutus laiemaks ja sisult sügavamaks.

Alguse tegi selles osas "Nõukogude Õpetaja", milles mitme kuu jooksul avaldati rida artikleid kutscharidussüsteemi ja kutsekoolide kohta. Erinevate elukutsete tutvustamiseks ilmusid rubriigid ajalehtedes "HH", "M", "OL", artikliteseriad "Algus" - ajalehes "Noorte Hääle", põllumajanduslike erialade ja elukutsete teemadel nagu "Lüpsjaks saada ja lüpsjaks jääda" jne. "Rahva Hääles". Rida printsiipiaalse tähtsusega ja mõtlemapaneva sisuga artikleid ilmus ajakirjades "Noorus", "Sotsialistlik Põllumajandus" jt. "Vestlusringid" jõudsid vabariiklikelt ajaleheveergudelt ka rajoonide tasandile.

Seltsimehed! Seda väga olulist hooba ühiskondliku arvamuse, suhtumise jne. kujundamisel tuleb jätkuvalt kasutada. Meil on erudeeritud ja lugupeetud seltsimehi, kelle arvestatav sõna võiks ja peaks veel rohkem ajakirjanduse veergudel kõlama.

Tundub, et oleme üle saamas tühemikust, mis valitses kutse-informatsiooniliste materjalide osas.

Kutsenõuandlad said täna siinsamas kätte kutsekoolide 1983.a. vastuvõtuplaanid koolitüüpide erialade ja õppeaegade järgi. Bukletid on trükkimiseks ette valmistatud. Kavatsime ka seekord jaotada neid kahes järgus nagu möödunud aastalgi jaanuaris ja augustis, et orienteeruv informatsioon oleks kohtadel ka 1983/84. õ.-a. alguseks. Suurendame tiraaži arvestusega, et osa teatmematerjalidest võiksime ka ajakirjanduslevi kaudu müügile lasta. Trükkimisel on praegu eesti ja vene keeles fotodega illustreeritud teatmik "ENSV kutsekoolid" ning veel küesoleval aastal ilmub trükist 7000 eks. raamat ENSV kutsekoolides põhiliste õpetatavate erialade kohta. Üldnimetatutele lisanduvad veel õppeasutuste poolt välja antavad infolehed ja bukletid. On vaja, et see kõik ainult "tarbijani" jõuaks".

Informatsiooniteenistuse osas peaks olukord paranema ka veel sellega seoses, et mõni kuu tagasi moodustati ENSV Kutsehariduskomitee juures kutseinformatsiooni- ja -propaganda laboratoorium, mille koosseisu kuulub kaks töötajat ja mille üheks põhiliseks ülesandeks on just ülalkäsitletu.

Seltsimehed! 1982/83. õppeaasta algas 2 kuud tagasi. Meie käe all on praegu need kontingendid, kes juba üsna varsti peavad tegema otsuse selle kohta, milline tee edasiõppimiseks valida. (Muuseas arvudega on kõik juba paika pandud.) Sellepärast on praegu ka ülim aeg, et kõige aktiivsemalt selle otsuse kujunemist soovitud suunas mõjutada.

Meil endil peab kõigepealt olema absoluutselt selge, mida meilt nõutakse, siis teame me ka seda, mida ja kuidas teha. Just nendel küsimustel tahangi veel peatuda.

Kõigepealt mõni sõna meie käsutuses olevatest noortekontingentidest. 1983.a. lõpetab 8 kl. 18 600 õpilast, s.o. ühe tuhande võrra rohkem kui seda 1982.a. on planeeritud, et 9. klassis jätkab neist õppimist 10 600 e. 57,0 % lõpetajate üldarvust, keskeriõppeasutustes 2900 in. e. 15,6 % ja kutsekoolides 4810 in. e. 25,9 %. 11.(10.) klassi lõpetajate arv jääb enamvähem 1982.a. tasemele, moodustades 9800 in.

1983.a. avatakse 3 uut kutsekeskkooli. Üks, 720 õpilaskohaga Tallinnas Sõpruse puisteel, kus hakatakse ette valmistama oskustöölisi EHSV Kergetööstuse Ministeeriumi Tallinna linnas asuvatele ettevõtetele, mistõttu see õppeasutus kuulub komplekteerimisele ka Tallinna linna noortega. Kool tuleb kahe õppekeelega. Esimesel aastal moodustab uute õpilaste vastuvõtt siin 270 in. s.h. keskhariduse baasil 90 ja 8. kl. hariduse baasil 180 in. Kool saab numbri 41.

Teine 720 kohaline kutsekeskkool, mis saab numbri 40 avatakse Harju rajoonis Kosel. Profiililt on see maakutsekeskkool. Uusi õpilasi võetakse siin esimesel aastal vastu 210, kelledest 60 hakkavad õppima ehituserialasid (müürsepp-monteeriija, sanitaartehnika lukksepp) hilisema töölesuunamisega KEK-idesse, ülejäänud 150 põllumajanduslikke erialasid.

Kolmas kutsekeskkool avatakse Antslas sealse sövhoostehnikumi baasil, milline reorganiseeritakse numbrit 42 kandvaks maakutsekeskkooliks. Esimestel aastatel moodustab uute õpilaste vastuvõtt siin 60 in., s.h. laia profiiliga taimekasvatusemeistri erialal - 30 in. ja kodundusõpetusega loomakasvatusemeistri erialal - 30 in.

Võrreldes käesoleva 1982.a. suureneb järgneval aastal õpilaste vastuvõtt kutsekeskkoolidesse 440 in. võrra, tehnika-koolidesse 100 in. võrra. Samal ajal väheneb vastuvõtt tavalist

tüüpi kutsekoolide õpperühmadesse 110 in. võrra.

Seega oleks päevaste kutsekoolide vastuvõtuplaan 1983.a. järgmine.

	Linn	Maa	Kokku
Kutsekeskkool	3030	1470	4500
Tehnikakool	1980	120	2100
Tavaline kutsekool	310	210	520
Kokku:	5320	1800	7120

Nagu eelnevalt märkisin võetakse õppima 4810 jooksva aastal 8 kl. lõpetanud noort, millega on ette nähtud 100%-line ~~kate~~ kutsekeskkoolidele ja linnakutsekoolide õppegruppidele.

Arvudest nähtub, et suur hüpe toimub põllumajandusele kaadri ettevalmistamise osas. Ainuüksi vastuvõtt maakutsekeskkoolidesse suureneb 1983.a. käesolevaga võrreldes 300 in. võrra. Selle täitmine on äärmiselt tõsine ja suurt jõukulu nõudev ülesanne ning nagu juba eelnevalt märkisin, kujuneb see 1983. aastal kutsekoolide komplekteerimisel sõlmküsimuseks.

Küsimus on niivõrd tõsine, et meil tuleb sellel veidi pikemalt peatuda.

Olukord tööjõuga põllumajanduslikus tootmises on väga keeruline. Selle täitmise säilitamiseks mingil tasemel on vajalik teatav tööjõu miinimum. Vabariigis oleme jõudnud selle kriitilise piirini, kus edasist tööjõu vähenemist maal enam lubada ei saa. Vastupidi NLP Keskkomitee maipleenumil heakskiidetud toitlusprogrammist tulenevate ülesannete realiseerimiseks, maal pensioniikka jõudnud inimeste asendamiseks, samuti mehhanisaatorite, farma- jt. töötajate töötingimuste parendamiseks oleks XI viisaastakul vaja maale juurde 21 000 inimest.

(Need andmed on võetud ENSV põllumajandusministri sm. Vello Linnu artiklist k.a. Misimustes ja Vastustes nr. 19.)

See on põhjuseks, miks EKP Keskkomitee ja ENSV Ministrite Nõukogu antud olukorda arutades võtsid 10. aug. k.a. vastu määruse "Põllumajandusele oskustöölise ettevalmistamise laiendamise kohta".

Määrust ümber jutustamata toaksin sellest teieni kaks kõige olulisemat momenti.

1. Lähimate aastate jooksul tuleb kõigis maarajoonides organiseerida maakutsekeskkoolid või nende filiaalid. Oluliselt suurendada neis õppeasutustes õpilaste vastuvõttu ühelt poolt põllumajanduslikele ja loomakasvatuserialadele, teiselt poolt laiendada oskustöölise ettevalmistamist maarajoonidele (s.t. agrotööstuskoondistele) üldse.

2. Komplekteerida linnakutsekoolid põhiliselt ainult linnanoortest. Veelgi enam. Näha ette linnanoortele põllumajanduslike erialade õpetamist ja ka linnanoorte maakutsekeskkoolidesse õppimaasumist.

Kuidas seda praktiliselt ellu viia ja mida selleks peame tegema?

Eespool nimetasin, et juba 1983.a. avatakse kaks uut maakutsekeskkooli. Tegevust jätkub sel aastal avatud Kutsekeskkooli nr. 25 filiaal Türi NST juures kodundusoskusega loomakasvatusemeistrite ettevalmistamiseks. Lisaks sellele alustatakse Kallastel Kutsekeskkoolis nr. 5 laia profiiliga traktoristide ettevalmistamist. Sama eriala õppegrupp vene õppekeelt kõnelevatele noortele avatakse Kohtla-Järvel Kutsekeskkoolis nr. 20. Aedviljakasvatajate õppegruppid avatakse Kohtla-Järve Kutsekeskkooli nr. 11 ja Rakveres Kutsekeskkool nr. 38 juures, kuhu

õppima võetakse eeskätt linnanoori, nende hilisema tööleasumise-
ga linnalähedastes aiandussovhoosides.

Kuna kolhoosid ja sovhoosid vajavad peale mehhanisaatorite
ja farmitöötajate tööjõudu ka veel teistel erialadel antakse
neile eeloleval aastal õigus suunata linnakutsekoolidesse nen-
dele erialadele plaaniväliselt õppima noori tingimusel, et koo-
li lõpetamise järel asuvad nad tööle samadesse kolhoosidesse
ja sovhoosidesse.

Need on konkreetsed asjad, mida rajoonides diferentseeri-
tud suunamisülesannete koostamisel tuleb ilmtingimata arvesta-
da. Rajoonidele linnakoolides eraladatud kohtadele tuleb eeskätt
suunata maarajoonide linnade ja linnatüüpi asulate noori. Nen-
dele noortele tuleb ette näha ka kohad maakutsekoolides. Ei
ole ju selles midagi iseäralikku kui näiteks Paide või Põltsa-
maa linna noor omandab eriala maakutsekoolis ning pärast kooli
lõpetamist asub tööle mõnda linnaga piirnevasse sovhoosi või
kolhoosi.

Tahan teile, kallid seltsimehed, sellega öelda, et 1983.a.
diferentseeritud plaani väljatöötamisel tuleb sellesse suhtuda
mitte lihtsalt kui aritmeetikavõrrandite lahendamisse, vaid kui
oma rajooni sotsiaalmajandusliku plaani ühe tähtsaima osa väl-
jatöötamisse.

Jah muidugi. Plaan ühelt poolt, kuid sellest ainuüksi on
vähe. Kogu töös üldhariduskoolide pedagoogidega, lastevanemate-
ga ja kutse-suunitlustöös noortega on vaja suuresti ümber orien-
teeruda ja seda momendilt kohe. See on väga keeruline ja raske
ülesanne, kuid teist teed meil lihtsalt ei ole.

Oleme arvanud, et tänasole nõupidamisele järgnevalt peavad linnades ja maaraajoonides kokku tulema kutsenõuandlate juhatajad - koordineerivate kutsekoolide direktorid, rajooni komсомоlikomitee, töökomitee ja agrotööstuskomplekside esindajad ning kokku panema koostööplaani, milline peab lahti mõtestama meie ühise käskkirja ja tänasel nõupidamisel käsitletud küsimused ja seisukohad. Kokku võtma, üldistama ja edasi kandma kogu meie senise töö paremad kogemused ning sisaldama konkreetse tegevuse programmi eeliseisvaks perioodiks.

Need põhimõtted ja küsimused peaksid võimalikult kiiresti, juba novembrikuus jõudma kõikide 8. ja 11.(10.) klasside juhatajateni, kutseasuunitluskomisjonideni, sest eelkõige neist oleb küsimuste praktiline lahendamine kohtadel, s.o. klassikollektiivides.

Kutseasuunitlustöö ning 1983. aastal 9. klasside ja kutsekoolide komplekteerimise küsimusi arutati 10. septembril k.a. EKP Tallinna Linnakomitees toimunud nõupidamisel. Teiste kõrval võtsid sellest osa ENSV haridusministri esimene asetäitja sm. Oper, ENSV Kõrgema ja keskerihadiduse ministri esimene asetäitja sm. Peremees ja ENSV Kutsehariduskomitee esimehe esimene asetäitja sm. Alas. Nõupidamisel määrati kindlaks põhimõtteliselt kõikide õppeasutuste komplekteerimise kord, tähtsajad ning suunad selle töö läbiviimiseks. Käsitletud küsimused on arvesse võetud ja konkreetset kirja pandud kahes meie tööd 1982/83. aastal juhendavas põhilises dokumendis. Need on:

1. ENSV Haridusministeeriumi ja Eesti NSV Riikliku Kutsehariduskomitee käskkirj nr. 234/311 28.10.82.a. "Üldharidus- ja kutsekoolide kutseasuunitlustööst ning 9. kl. ja kutsekoolide komplekteerimise täiustatud korrast 1983.a.

2. ENSV Riikliku Kutssehariduskomitee ja Tallinna Linna RSN Tervevkomitee haridusosakonna ühine küskkiri nr. 310/1675 26.10.82.a. "Tallinna kutse- ja üldhariduskoolide koostööst tööliserialade ning kutseharidussüsteemi tutvustamisel ja ülesannetest kutsekoolide komplekteerimisel 1982/83. õppeaastal.

Mõlemad dokumendid anti teile täna siinsamas kätte. Paljuskordavad nad juba möödunud aastal kirjapendut. Sellespärast ei hakka ma neid ümber jutustama, kuid peatuksin siiski nendel küsimustel, mis täiendavad 1982.a. kehtinud korda ja toovad sellesse uut.

1. Kutsesuunitluskomisjonid peavad käesoleval õppeaastal üldhariduskoolides alustama tööd märksa varem ja lõpetama selle 1. aprilliks nii, et selleks kuupäevaks oleks võimalik esitada kutseõuandlatele nimekirjad nende õpilaste kohta, kes soovivad astuda kutsekoolidesse.

Kutseõuandlad peavad need omakorda saatma vastavatele kutsekoolidele hiljemalt 25. aprilliks.

Varasem tähtaeg annab võimaluse üldhariduskoolidel koos kutsekoolidega järeljäänud kahe kuu jooksul veel mõjutada meie jaoks ebasobivaid kutsesoove.

Väga vajalik on, et kutsekoolidesse astuda soovijate osas oleks toimunud esialgne arstlik läbivaatus vorm 286 kohaselt, et vältida hiljem asjatuid sekeldusi tervisehäiretega noortega, kes ei ole seetõttu sobivad kutsekooli astumiseks (või leida nende noorte jaoks mõnes teises kutsekoolis sobiv eriala). Selliseid noori oli käesoleval aastal üsna rohkesti.

2. Ajavahemikul 13.-25. juunini korraldatakse kutsekoolides eelkomplekteerimise päevad, s.t. nende päevade jooksul tuleb tuua võimalikult maksimaalne arv noori koos dokumentidega kutsekoolidesse, et samas otsustada nende vastuvõtmise küsimus või vajaduse korral nende üleminek mõnda teise kutsekooli või erialale. See on töö, mis nõuab hästi läbimõtlemist ja suurt ettevalmistamist, kuid vajalik selleks, et noortekontingendid jääksid meie kontrolli alla. See võimaldaks ka mõnedel erialadel tekkinud ebasoovitavad konkursid õigeaegselt ja valutult tasandada.

3. Eesmärgiga parendada informatsiooni andmist pidasime koos haridusministeeriumiga vajalikuks, ja nii on see kirja pandud, et kutsekoolid annavad andmed nii vastuvõetud kui ka mitte vastu võetud õpilaste kohta kahel aadressil, s.o. kutsenõuandlale ja ka vastavatele üldhariduskoolidele. Möödunud aastal anti seda ainult kutsenõuandlatele ning see põhjustas paljudes üldhariduskoolides informatsioonivaegust.

4. Tegime mõned korrektiivid koordineerivate koolide osas. Need selguvad küskkirja lisa vaadates. Lisaksin vast seda, et Kutsekeskkool nr. 6 ja Harju rajoon peaksid võimaluste piires kaasa tõmbama vastavale tööle ka rajoonis valmiva uue kutsekooli juhtkonna.

5. Lähematel päevadel tuleb MM Presiidiumis läbivaatamisele rahvamajanduse sotsiaalse arengu 1983. a. plaani projekt. Selle heakskiitmisel saadame kohe ka välja kutsekoolides eraldatavad õpilaskohad. Käesoleval aasta on see töö keerulisem, kuivõrd kontrollarvud tuleb anda jaotatult õppekeele ja poeglaste ning tütarlaste järgi. ~~Kuidagi ei õnnestu komplekteerida tehnika-~~
~~koolides lühendatud õppeajaga grappe õpilastega, kes üldharidus-~~

Ühest küsimusest tahaksin veel rääkida. Kuidagi ei saa jääda rahule tehnikakoolide komplekteerimisega. 1. septembriks jäi plaanist puudu 279 in. Küesoleval ajal puudub veel 163 in. Kuidagi ei õnnestu komplekteerida tehnikakoolides lühendatud õppeajaga gruppe nende õpilastega, kes üldhariduskoolides õppides on saanud teatava kutsealase ettevalmistuse ja kes reeglina peaksid eriala omandamise viima lõpule tehnikakoolides. Koostöö selles küsimuses õppekombinaadi ja kutsekooli vahel ei laabunud 1981.a. Narvas, tulemusi ei annud see ka küesoleval aastal Kohtla-Järvel. Ja ometigi läheb igal aastal üle 4000 keskkoolilõpetaja vahetult tööle rahvamajandusse. Seda plaanikohaselt ka 1983. aastal.

Siit võime teha ainult ühe järelduse. Oleme senini keskkooli vanema astme kontingendiga antud küsimuses halvasti tööd teinud. Meie koostööplaanides tuleb pöörata ka sellele küsimusele vajalikku tähelepanu.

Me peame jõudma niikaugele, et iga keskkoolilõpetaja, kes üritab astuda kõrgkooli omaks varuvariandi tehnikakooli ntol. Et iga tööle siirduva noore tee kulgeks töökohani läbi tehnikakooli.

Seltsimehed! Meie töö on vajalik, tänuväärne, riikliku tähtsusega. Selleks tahet, jõudu, head koostööd ning kordaminekuid.

Mmo
2. 11. 82.